

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง
การกระทำที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

---

๑. ห้ามไม่ให้มีการกระทำที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค ตามประกาศ กสทช. เรื่อง การกระทำที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๕

- ๑.๑ ไม่ออกอากาศรายการหรือการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- ๑.๒ ไม่ออกอากาศรายการหรือการโฆษณาที่มีเนื้อหาสาระในลักษณะเป็นการจูงใจให้ผู้บริโภคเลือกใช้บริการหรือสินค้า โดยหลอกลวงหรือกระทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับบริการหรือสินค้านั้น หรือโดยการใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติ หรือข้อมูลอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริง
- ๑.๓ ไม่ออกอากาศรายการโดยมีการโฆษณาบริการหรือสินค้าเกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือบ่อยครั้งที่เป็นผลให้ผู้บริโภครับชมรายการอย่างต่อเนื่อง
- ๑.๔ ไม่ออกออกอากาศรายการในลักษณะที่จัดให้มีข้อความหรือข้อมูล ซึ่งมีขนาดพื้นที่รวมกันเกินหนึ่งในแปดของขนาดพื้นที่หน้าจอตีพิมพ์
- ๑.๕ ไม่ออกออกอากาศรายการหรือการโฆษณาโดยใช้วิธีการเพิ่มเสียงดัง เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค
- ๑.๖ ไม่ออกออกอากาศรายการในลักษณะเชิญชวนให้ผู้บริโภคส่งข้อความหรือเน้นย้ำในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

๒. แนวปฏิบัติเฉพาะด้านการออกอากาศรายการหรือการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพ มีดังนี้

- ๒.๑ ขออนุญาตการโฆษณา หรือตรวจสอบเอกสารใบอนุญาตการโฆษณา จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)
- ๒.๒ อย. กำหนดให้มีเครื่องหมาย อย. ในผลิตภัณฑ์อาหารและมีเลขสารบบ ๑๓ หลัก ซึ่งหมายความว่าผลิตภัณฑ์นั้นได้รับอนุญาตให้ผลิต นำเข้า หรือจำหน่ายได้
- ๒.๓ เครื่องหมาย อย. และเลขสารบบ ๑๓ หลักไม่ได้บ่งชี้ว่าผลิตภัณฑ์นั้นผ่านการรับรองให้โฆษณาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย สำหรับยาไม่ได้กำหนดให้ใช้เครื่องหมาย อย.
- ๒.๔ การโฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์ต้องขออนุญาตก่อนเผยแพร่ หากมีการโฆษณาขึ้นใหม่ ต้องขออนุญาตโฆษณาใหม่ทุกครั้ง
- ๒.๕ ต้องแสดงเลขที่อนุญาตโฆษณา ดังนี้
  - ฆอ. .../... สำหรับการโฆษณาอาหาร
  - ฆท. .../... สำหรับการโฆษณายา
  - ฆพ. .../... สำหรับการโฆษณาเครื่องมือแพทย์
- ๒.๖ ต้องแสดงเลขที่อนุญาตโฆษณาให้ชัดเจน มองเห็นได้ง่าย
- ๒.๗ เนื้อหาที่โฆษณาต้องตรงกับที่ได้รับอนุญาตโฆษณาทุกประการ ทั้งเสียง ภาพ หรือข้อความ หากไม่ตรงถือว่าเป็นการโฆษณาที่ไม่ได้รับอนุญาต
- ๒.๘ ไม่สามารถโฆษณาสรรพคุณว่า สามารถป้องกัน บำบัด บรรเทา รักษาโรคได้

๒.๙ ไม่ใช่คำต่อไปนี้ในการโฆษณาสรรพคุณของอาหาร ยอด ดีเลิศ เด็ดขาด อันดับหนึ่ง ศักดิ์สิทธิ์ มหัศจรรย์ ที่สุด สุดยอด เยี่ยม เยี่ยมยอด ยอดเยี่ยม ดีที่สุดเลิศที่สุด ชนะเลิศ เลิศเลอ ดีเด็ด สุดเหวี่ยง วิเศษ ฮีโร่ บริสุทธิ์ ล้ำเลิศ ชั้นเลิศ เลิศล้ำ เด็ดหนึ่งเดียว พิเศษ ยอดไปเลย เยี่ยมไปเลย ที่หนึ่งเลย โดดเด่น ปาฏิหาริย์

๒.๑๐ ไม่แสดงข้อความว่าได้รับการรับรองคุณภาพ คุณประโยชน์ โดยบุคคลอื่น หรือบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น แพทย์ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ สถาบันวิชาการ องค์การอนามัยโลก กระทรวงสาธารณสุข

๒.๑๑ ไม่แสดงสรรพคุณอันเป็นเท็จ หรือเกินจริง ทำให้หลงเชื่อโดยไม่สมควร หรือทำให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญ เช่น

- แสดงสรรพคุณทางยา เช่น *ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร* โฆษณาว่าสามารถป้องกัน บำบัด บรรเทา หรือรักษาโรคได้ เช่น ระบุว่ารักษามะเร็ง จัดสารพิษในร่างกายต่อต้านอนุมูลอิสระ ซ่อมแซมเซลล์ผิว เสริมสร้างคอลลาเจน เร่งการเผาผลาญพลังงาน เพิ่มการไหลเวียนโลหิต ทำให้หน้าอกขยาย ป้องกันฝ้า กระแก้ปัญหาวัยทอง แก้ปวดประจำเดือน ประจำเดือนมาไม่ปกติ บำรุงตับ แก้ปัญหาเกี่ยวกับสายตา ทำให้การมองเห็นดีขึ้น *ชาขง กาแฟ* โฆษณาว่าสลายไขมัน ลดไขมัน
- แสดงสรรพคุณทางเครื่องสำอาง เช่น บำรุงผิว ทำให้ผิวขาว ลดริ้วรอย บำรุงผม ป้องกันผมร่วง ผมขาว

๒.๑๒ ไม่ใช่ถ้อยคำแสดงว่ารักษาโรคได้หายขาด เช่น ยอดเยี่ยม หายแน่ วิเศษยิ่ง ปลอดภัย ไม่มีผลข้างเคียง ไม่ทำให้เกิดอาการแพ้ ทันใจ พิเศษ ดีที่สุด เด็ดขาด หายขาด หายห่วง ฉับพลัน ทันใจ ศักดิ์สิทธิ์ มหัศจรรย์ เป็นหนึ่ง ที่หนึ่ง ที่สุด แน่นนอน เหนือกว่า พิชิตโรคร้าย

๒.๑๓ ไม่แสดงสรรพคุณอันเป็นเท็จหรือเกินจริง ทำให้หลงเชื่อโดยไม่สมควร หรือทำให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญ เช่น

- ยาช่วยระบาย โฆษณาว่าลดน้ำหนัก
- ยาแผนโบราณ โฆษณาว่าสามารถรักษามะเร็ง เอ็ดส์ ความดันโลหิตสูง ลดไขมัน ในเลือด ลดน้ำตาลในเลือด โรคเกาต์ โรคนี้ว รักษากระดูกพรุน
- แสดงสรรพคุณเสริมสมรรถภาพทางเพศ เช่น เพิ่มขนาดของเพศชาย เพิ่มระยะเวลาแข็งตัว เพิ่มความอึด ออกฟู รูพิต
- แสดงสรรพคุณว่าคุมกำเนิด ทำแท้ง หรือขับระดูอย่างแรง
- แสดงสรรพคุณว่าสามารถรักษาโรคเรื้อรังหรือร้ายแรง เช่น เบาหวาน มะเร็ง อัมพาต วัณโรค โรคเรื้อน โรคเกี่ยวกับสมอง หัวใจ ปอด ตับ ม้าม ไต
- แสดงข้อความว่าได้รับการรับรองคุณภาพ คุณประโยชน์ โดยบุคคลอื่น หรือบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น แพทย์ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ สถาบันวิชาการ องค์การอนามัยโลก กระทรวงสาธารณสุข
- อ้างผลงานวิชาการหรือผลงานวิจัยที่ไม่มีอยู่จริง หรือไม่น่าเชื่อถือ
- โฆษณาโดยไม่สุภาพ มีการร้องรำทำเพลง หรือแสดงความทุกข์ทรมานของผู้ป่วย
- โฆษณาขายยาที่มีการแถม หรือออกสลากรางวัล
- โฆษณาให้ใช้ยาเกินความจำเป็น เช่น ซึ้อยาเป็นของฝาก กินทุกวันเป็นยาระบาย

๒.๑๔ ไม่แสดงรูปภาพ สัญลักษณ์ สื่อถึงผลิตภัณฑ์ที่เข้าข่ายการโฆษณาแอบแฝงไม่ใช่ภาพที่ไม่เหมาะสม ภาพที่ไม่สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ ภาพผลิตภัณฑ์อื่นที่ไม่ใช่สินค้าจริงในการโฆษณาที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิด

๒.๑๕ ไม่มีรายการสุภาพที่เข้าข่ายการโฆษณาแอบแฝง เช่น แสดงสินค้าในรายการแต่งกายล่อแหลมเพื่อสื่อถึงผลิตภัณฑ์เสริมสมรรถภาพทางเพศ

๒.๑๖ หลักเกณฑ์การโฆษณาจะต้องเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ พระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ หมวด ๑๑ มาตรา ๘๘ - ๙๐ และระเบียบระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาว่าด้วยหลักเกณฑ์การโฆษณาขายยา พ.ศ. ๒๕๔๕

๒.๑๗ หลักเกณฑ์การโฆษณาอาหารต้องเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๐, ๔๑

๓. การออกอากาศรายการหรือการโฆษณาที่เป็นการหลอกลวงหรือกระทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับบริการหรือสินค้า มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๓.๑ ต้องไม่ทำให้ผู้บริโภคโดยทั่วไปเข้าใจผิดในข้อเท็จจริง หรือคุณสมบัติ หรือคุณลักษณะของสินค้าหรือบริการ และจากการเข้าใจผิดดังกล่าวมีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

๓.๒ ต้องไม่ใช่ข้อมูลที่เป็นเท็จ หรือข้อมูลที่ถูกต้องแต่มีการปกปิดข้อมูลที่สำคัญหรือให้ข้อมูลที่ไม่ชัดเจน ไม่อาจเข้าใจได้ กำกวม ไม่เหมาะสม จนเป็นเหตุให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในบริการหรือสินค้านั้น

๓.๓ ต้องไม่ละเว้นการนำเสนอข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการหรือสินค้า ซึ่งหากผู้บริโภคทราบข้อมูลดังกล่าวแล้วย่อมตัดสินใจไม่เลือกใช้บริการหรือสินค้านั้น

๔. การบันทึกรายการที่ได้ให้บริการหรือแพร่ภาพกระจายเสียงไปแล้ว

๔.๑ บันทึกรายการที่ได้ให้บริการหรือแพร่ภาพกระจายเสียงไปแล้วไว้ในเทปหรือวัสดุโทรทัศน์อย่างอื่น หรือด้วยวิธีการใด ๆ ที่สามารถถ่ายทอดกลับมาเป็นรายการนั้นได้ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยจะต้องไม่ดำเนินการแก้ไข หรือดัดแปลงให้แตกต่างจากรายการที่ให้บริการหรือแพร่ภาพกระจายเสียง

๔.๒ จัดส่งเทปหรือวัสดุตามข้อ ๑ ให้ สำนักงาน กสทช. ตามที่ร้องขอ